

Ärter

Anders Ericsson, Hushållningssällskapet Västmanland

Faust och Clara är sorter som kombinerar parametrarna tröskbarhet, avkastning och mognadstid på ett bra sätt men de ger en relativt låg skörd av protein per hektar. Celine och Brutus ger den högsta proteinskörden per hektar men har dålig stjälkstyrka respektive sen mognad vilket kan försvårar skörden.

I april månad såddes åtta regionala försök följt av ett nionde i maj. I augusti skördades sex stycken av dessa medan tre ströks på grund av olika väderorsakade haverier. Utvecklingen av de sex försöken var god och avkastningen för mätaren Celine varierade mellan 4130 och 5780 kg/ha vilket är normalt för området. I tabell 1 ser man att de nya sorterna Tinker, LP KE6405 och Tudor överträffar mätaren med mer än 5%. Rocket, Exklusiv och Faust hade en avkastning i nivå med mätaren medan Adv C96 tillsammans med marknadssorterna Brutus, Clara och Pinochio inte nådde mätarens nivå i år. I tabell 2 redovisas årsvisa avkastningar samt flerårsmedeltal för marknadssorterna i de olika delområdena. Celine har den högsta avkastningen i alla områden förutom i D-området där Faust överträffar mätaren något. Övriga sorter når inte riktigt upp till mätarens nivå men variationen mellan olika år är stor. Ärtgrödans tröskbarhet dokumenteras genom att grödans höjd över marken mäts vid skörd. I diagram 1 så framgår det att Clara, Brutus och Faust har de bästa värdena medan Celine är drygt 10cm lägre vid skörd och därmed svårare att få upp på skärbordet. Dessa värden stämmer bra med årets värden som redovisas i tabell 1. Diagram 2 visar att Celine och Brutus har den högsta protein-

skörden per hektar vilket är intressant för de som producerar eget proteinfoder. Övriga odlings- och kvalitetsegenskaper framgår av tabell 3.

Sortegenskaper

CELINE (SW) är en fodersort som har hög avkastningspotential. Fröet är medelstort och har medelhög proteinhalt. Celine har måttlig höjd vid skörd och måttlig stjälkstyrka. Sorten mognar medeltidigt.

BRUTUS (SSd) är en lång, grönfröig foderärt med god avkastningspotentialen. Stjälkstyrkan och höjden vid skörd är bra medan mognaden är sen. Brutus har hög proteinhalt och ett medelstort frö.

CLARA (SW) är en kokärt som också passar som foderärt. Avkastningen är medelhög, tröskbarheten god och mognaden medeltidig. Proteinhalten är något låg och fröet medelstort.

Tabell 1. Ärter. Avkastning 2005. Område D-G. Mätare: Celine

Sort	Rel.-skörd Medeltal	Höjd vid skörd (cm)
Celine	kg/ha rel.-tal	4670 100
Tinker	109	44
LP KE6405/00.1	107	34
Tudor	105	61
Rocket	102	48
Exklusiv	99	55
Faust	97	51
Adv C.96.513.22	93	27
Brutus	92	56
Clara	88	58
Pinochio	86	45

FAUST (SSd) är en fodersort med en hög avkastningspotential. Sorten är medellång, har god stjälkstyrka och hög höjd vid skörd. Mognaden är tidig, fröet är ganska litet och har låg proteinhalt.

PINOCHIO (SW) är en foderärt med ett ganska litet frö och medelhög proteinhalt. Sorten har medelhög avkastning och medeltidig mognad. Pinochio är ganska lång,

har medelgod stjälkstyrka och ganska god höjd vid skörd.

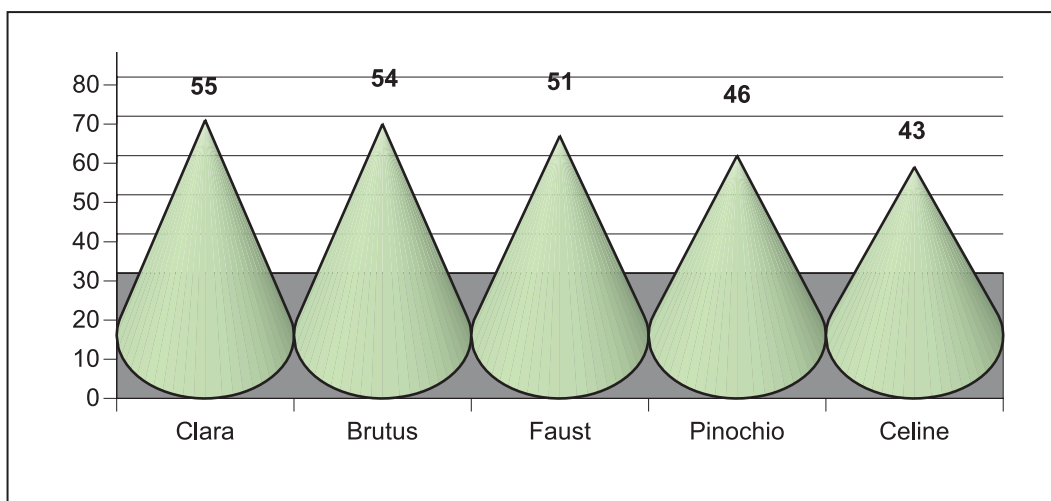
EXCLUSIV, LPKE 6405/00.1, ROCKET och TUDOR (alla SSD) är endast provade ett eller två år.

ADV C 96.513.22 och TINKER (alla SW) är endast provade ett eller två år.

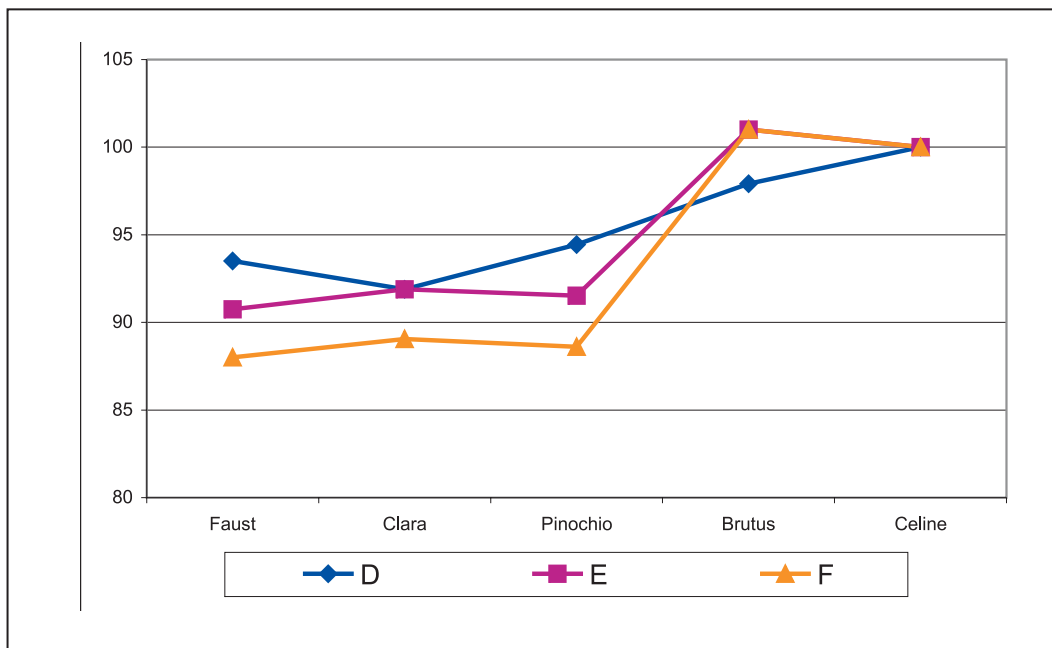
Tabell 2. Ärtor. Avkastning områdesvis. Flerårsmedeltal och årsvis. Mätare Celine

Sort/ Årtal	D-området				E-området				F-området				G-om- rådet
	2003	2004	2005	Medel 2001- 2005	2003	2004	2005*	Medel 2001- 2005	2003	2004	2005	Medel 2001- 2005	Medel 2001- 2005
Celine													
kg/ha	4790	5710	5400	5020	3240	3840	4230*	4280	4810	4660	4320	4480	3340
rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Brutus	96	98	87	95	107	96	101*	98	108	110	94	98	
Clara	98	108	87	97	103	96	93*	97	116	107*	86	94	
Faust	106	105	94	102	104	99	101*	99	107	104	97	96	96
Pinochio	97	101	86	97	102	99	79*	94	104	98*	87	91	97

* Endast ett försök.

Figur 1. Ärtor. Höjd vid skörd, cm. Flerårsmedel, hela landet.

Figur 2. Ärtor. Relativ proteinskörd, Celine = 100. Flerårsmedel (regionsvis) * proteinhalt (hela Sverige).

Tabell 3. Sortegenskaper Medeltal för 2001-2005. Område: Hela Sverige

Sort	Fröfärg	Stjälkstyrka, 100-0*	Höjd vid skörd cm	Stjälklängd cm	Vattenhalt vid skörd %	Mognad, dagar	Tkv, g	Protein, % av ts
Celine	gul	47	43	85	18,1	113	265	22,8
Brutus	grön	62	54	89	18,0	115	261	23,5
Clara	gul	64	55	85	17,6	112	252	21,6
Faust	gul	60	51	84	16,7	110	246	20,9
Pinochio	gul	55	46	85	17,3	112	239	22,2

*100 = fullt upprätt bestånd, 0 = helt nedliggande bestånd.